

Kteri čepi so najboljši?

Nekteri imajo ostružene ali zdrakslane čepi za dna in pilike, kar je vse hvalevredno. Toda vsak les ni dober, ker rad moči in se po takem veliko vina zgubi. Še celo slivov in brastov les ni držeč; a vendar je najboljši, ker je trd. Da so čepi zanesljivi, se naj pred rabo v olju skuhajo, tako se napojijo in dobro držijo.

Kakošno je vino, ki se od grozdja v snegu natrganega pridobi?

Vino, ktero se od grozdja v snegu natrganega dobi, je večidel dolgo kalno in gosto, ker ne more hitro in burno zevreti, in to zato ne, ker je grozdje premrzlo na tlačilnico prišlo; torej tudi daljši čas potrebuje za vrenje in čiščenje, včasih več let; vendar ostane sladko in gladko, le zgodnja se težko. Inače pa se z moštom in vinom ravno tako ravna, kakor z drugim, ktero je bilo o prijetnem jesenskem času pospravljeno. Ostane pa vsekako bolj prazno, če je v mrazu ali celó v snegu grozdje natrgano bilo, ker je po takem bolj vode navdano.

Dopisi.

Iz Celja 14. aprila. (Liberalizem raste in vera peša.) Koliko so že slabe novine, ki so navadno edini vir puhle učenosti mnogim mestjanom in tudi tržanom, v naši deželi škodovala, so priča tudi naši mestjani; in ako bi mi kdo tega ne veroval, naj bere mirno 3 moje razloge, iz katerih hočem rečeno dokazati. — Več let že v celjske „nemške“ cerkvi razun nedelj ni bilo tako imenovanih postnih pridig, deloma zato ne, ker farnež duhovščini časa pomenjuje, deloma ker se ni toliko potreba kazala, vsak katoličan pa itak zadostuje svojim dolžnostim, ako le po nedeljah Božjo službo obiskuje. Letos pa je vsak petek imel nemško pridigo č. o. Ferdinand Plattner iz kapucinskega reda in Nemec po rodu. V lepo razumljivi besedi razlagal je resnice iz trpljenja Gospodovega; ali glej — še cerkvene klopi niso bile polne poslušalcev, mestjanov moškega spola pa ni bilo toliko viditi, koliko imaš prstov na eni roki. Pred 15 ali 10 leti bilo je to še vse drugače; vidil si pri enakih priložnostih obilno mestjanov, zdaj pa vsa olikavtem obstaja, da se nič ne veruje.

To preziranje vsega, kar je dozdej vsakemu količkaj vernemu katoličanu sveto bilo, se je še posebno na veliko saboto pokazalo, ko je gosp. župan dr. Nekerman po sklepu drugih mestnih odbornikov na večer sklical shod vseh mestjanov v kerčmo pri „Levu“, da se posvetujejo zastran zahvalnega pisma do svitlega cesarja, ker je volilno reformo potrdil. Bi se li to ne bilo dalo za par dni odložiti, da se taki dnevi, ki so sveti vsakemu katoličanu, ne oskrunajo z nepotrebnim gostovanjem in veseliciami?

Pa to še ni vse. Naj bi svet zvedel, da so Celjani med liberalci v prvi vrsti, in da za nje cerkveni koledar nijedne veljave več nima, so s privoljenjem gosposke večeraj na Velikonoč naši gledišni igralci predstavljali „norca in noro“ — „der Narr und die Närrin“. Res lep predmet za taki den! Igre so ta veliki praznik prepovedane; da bi se pa nepostavnost zakrila, so jej dali lepo ime, češ, da se igra v prid „šolskemu fondu“ ali šolskemu penezu! Bode li šola po takih doneskih obogatela, ne vem; to pa je gotovo, da, kar se Jezuitom krivo očita, da jim namreč namen sredstva posvečuje, se mora po vsej pravici nasprotnikom Jezuitov očitati! — Da pri vsem tem grdem početju naše slovensko ljudstvo deleža nima, mi ni treba omenjati; pri vsaki slovenski Božji službi so cerkve natlačene in verni Slovenci še svetke v pravem duhu posvečujejo, kar se je vidilo pri Božjih grobih, pri ustajenji in velikonočna praznika. De bi le nemški liberalizem katoliškega Slovenca ne okužil!

V Ljubljani 14. aprila. Med tem, ko pišem te vrstice, se razlegajo pa dvorani v kazini napolnjeni možem, kateri so pomagali znameniti volilni reformi na noge. Zbranih je namreč v tej političnih blamaž že navzeti, dvorani nekaj c. k. uradnikov z deželnim predsednikom, grofom Auerpergom, katerim se je pridružilo nekoliko slave željnih in ob političnem kriku živečih sanjačev družin stanov, in tako je lepo skupej ljuba ustavaška familija. Kar se bo govorilo, ostane med četirimi stenami, kajti dežela se ne briga za to, kar se tukaj fantazuje ali sklepa; toraj bodo brezštevilni navdušeni „hoch!“ odmevali se le od sten v dvorani, po deželi se kaj takega ne razlega. Dasi je znameniti odsek za obhajanje volilne reforme, v kterega je bil izbran tudi neki politično čisto neizobraženi kamnosek jako obskurnega imena, razposlal po deželi vsim svojim privrženecem povabila k „banketu“, jih je priromala vendar le jako pičila peščica, kateri so se nastavliali krog kazine, nadejaje se, da jih bo svet prišel občudovat kakor junaške boritaje za svobodo in omiko; a zmotili so se, nihče se ni zmenil za nje, razen Dežmanovih čuvajev, kateri so bili jako blagodarno razstavljeni po drevoredu, da bi bili pri rokav, ako bi od narodne strani kaj počilo, česar so se bali, toda brez vsega uzroka. Pametno ljubljansko prebivalstvo misli o tem slavnem „banketu“ le to-le: „Gospoda v kazini ni pri pravi pameti; rajši bi šla pod milim nebom uživati krasnega solnčnega pomladanskega dne. Obžalujemo jih, in le želimo da jih vendar enkrat pamet sreča.“ — Tako sodijo Ljubljanci, vse je mirno, nihče ne govori o tem „banketu“, in če bodo tudi poslali po listih telegrame navdušenosti, ktera danes po Ljubljani navdaja vsacega, bo vendar vsak, ki naše sanjače in sluga le količkaj pozna, vedel, koliko so taki telegrami vredni.

Potrjenje volilne reforme nas ni posebno

osupnilo, kajti nihče pri današnjih okoliščinah ni drugega pričakoval. Iz kmetov nam dohajajo glasovi, iz katerih je videti, da se nam tudi zdaj ni bati za naše poslance, dasi je, kakor se govori, naš deželni predsednik priporočal ministerstvu, naj bi pri nas vlada volilno agitacijo sama v roke vzela. Po tem bi okrajni glavarji potovali po deželi, sklicevali volilce ter jim razlagali dobroto zastopanja po nemškutarjih ali liberalcih, kar bi bilo sicer truda polno, a jako nevhvaležno prizadevanje, kajti naše ljudstvo jelo je samo misliti in se ne dá več strahovati po c. k. glavarjih, kakor nekdanj, ko se je pred takim pašem vsa okolica tresla. Zlasti bi se pa duhovščini po Auerpergovem nasvetu ostro imela prepovedati vsaka politična agitacija, kar bi pa po našem prepričanju nasprotnikom čisto malo hasnilo. Vsa dežela je namreč obsejana že s čitalnicami, bralnimi društvi itd. in še le pred kratkim se je ustanovilo troje taeih društev, namreč v Mengšu, v Dobu in v Vodica. Na ta način ni mogoče, da bi se nemškutarsko seme, ako ga tudi vlada sama seje, kje prijelo in rodilo nemškutarske poslance. — „Domači prepri“, kateri se je vnel vsled zadnjih volitev ljubljanskega mesta, se je nekoliko polegel, le še tu pa tam šine iz kacega časnika kaka izkrica izpod ognjišča, pa se ne prime, temveč ugasne brez plamena.

Iz Pilštanj. 5. apr. (Liberalna puhlost in drznost.) Tiček se spozna po petju, liberalce nove sorte pa po psovanju kat. cerkve in duhovnikov. V tem kaže liberalce svojo prebrisanost in omiko! Pametni ljudje pa, katerim še brezbožna olika zdravega uma pokvečila ni, vidijo v tem le surovo srce in pomanjkanje prave omike.

Med take novošegne oblizance, ki se kot „omikanci“ šopirijo, spada tudi načelnik okr. zastopa v Kozjem. Ko smo Pilštanjčanje lansko jesen hoteli, kakor se spodobi, višjega pastirja ob priliki sv. firme dostojno sprejeti, ter smo trg in ceste v ta namen skušali lepo okinčati, ni dalo to omenjenemu oblizancu miru ter nas je na vso sopo odvrčal od tega, češ, da to mnogo čisto nepotrebnih stroškov prizadeva. Radi bi vedli, ali bi mu za stroške tudi žal bilo, ko bi tržanom kedaj na misel prišlo, njega s pokanjem možnarjev in s slavaloki sprejeti?

Pilštanski trg ima od pamtiveka pravico nekterih sejmov. Trg ima precej lastnega premoženja in posebnega trškega nadglednika, kateri vsako leto tržanom račun položi; to obstaja tudi kljubu temu, da se je naš trg priklenil k drugim davčnim občinam, ki so prišle tako ob svojo samostalnost.

Naš okr. načelnik pa je hotel tržanom pravico zatreti ter je čisto nepostavno ukazal, da se naj štantnina na javno dražbo da in najvišji ponudek blagajnici novejšje srenje pilštanske izroči. Samovoljno se je toraj meni in tebi nič trgu pravica in lastnina vzeti hotela. Pri tem samo-

voljnem postopanju se je tudi okr. načelnik drznol srenje pri višji oblastnji počrnoti, da štantnino večjidel zapijejo! Še več. Naš okr. paša je prikrival svojo samovoljno uredbo z izmišljenim dovoljenjem deželnega odbora!

Višja deželna oblast je sicer vse te nepostavne uredbe ustavila; kdo nam pa povrne škodo, ki je navstala vsled vseh teh homatij, ko smo toliko potov, pisarij in stroškov imeli?

Ta dogodek je vzbudil v tržanih misel ločiti se nove polit. srenje in zadobiti si nazaj zgodovinsko pravico samostalne trške srenje. Res ne velja nič, siliti srenje v eno skupino. Vsaka naj skrbi za se, tako se nobeni krivica godila ne bo. Ti, ljubi „Gospodar“, imaš čisto prav, ko pišeš, da ne sodi srenje samovoljno in umetno drugo z drugoj vezati.

Iz Braslovč 14. aprila. Kakor se je v „slov. Gospodarju“ v nekem dopisu bralo, ravno tako delajo tudi pri nas nemčurji zoper banko „Slovenijo.“ — Nedavno gre eden naših kmetov v celjsko branilnico s prošnjo, da bi mu nekaj denarjev sposodila. Ker se je pa prosilec pri banki „Sloveniji“ zavarovati dal, se nemčurski uradnik nad njim huduje in pravi: „Mi na ta slovenski sekurant nič ne držimo, in zato vam tudi posoditi nečemo.“ Ker pa kmetič ne neha prositi, in pa ko vidijo, da je po nevednosti v tako hudobijo zabredel, mu po svoji veliki milosti odpustijo in mu željo spolnijo. — Še več takih primerljejev bi se dalo povedati, pa moj namen ni, s tem nemškutarje poboljšati, ker jih vže predobro poznamo. Moj namen je le, slovenskim rodoljubom dokazati, kako potrebne bi nam vendar bile kmečke ali okrajne založnice, po katerih bi se naše ljudstvo nemčurjem iz rok spulilo.

Zatorej, rodoljubi na noge! posnemajmo vrle brate Čehe in ljutomerske narodnjake, ki so ustanovili založnico kmetom v pomoč. So zamogli ti, zakaj bi ne mi? Kmetič.

Iz Zreč, 14. aprila. — Kakor po drugod, tako se tudi pri nas godé strašne reči. 7. aprila pozno zvečer pride domu s Konjic žganja pijani Jaka Bogatin, kmet v Zlakovi, in začneta se z ženoj kregati, kakor je že navada pri tej hiši. Od krega pride do tepeža; mož pijan vrže ženo na tla in njo hudo davi, češ, ti moraš nocoj mrtva biti. Žena na ves glas upije, klicajé pomoči; žene brat Matevž sliši klic in gre brž ženi v pomoč, njo reši z rok moža, mož pa silno togoten vzame hitro puško iz stene in v vsaka ustrelil. Matevž je bil hudo zadet, prejel je še vender sv. zakramente umirajočih in potem v malo urah umrje. Letá mož Bogatin je že večkrat rekel, da hoče ženo ustreliti ali pa sam sebe; enkrat je že bil namenjen sebe ustreliti, pa mu je žena puško vzela. Bil je že tudi večkrat v tožbah zavolj hudega tepeža; sodnija ga je tudi zdaj v svoje roke dobila. Da bi le kaj ostrejša postava za take bila! — Kakor se hudo z dobrim vedno

druži ter ste v vsaki fari dve sorti ljudi, tako je tudi pri nas v Zrečah. Po blagi želji našega obče spoštovanega g. župnika se je v naši farni cerkvi stari, zelo slabi križev pot odstranil, in mesto njega nov pripravil. 17. sušca je bilo slovesno blagoslovljenje. Prečast. g. Jož. Rozman, čast. korar in podžupnik Konjiški, so nam ga slovesno z odpustki blagoslovili v pričo več duhovnov. Imeli so tudi primeren govor, kako in kedar se je križev pot začel, kako se mora pri opravi sv. križ. pota zadržati, da odpustkov deležen postane, in kako velik dušni dobiček da imamo od njega. — Križev pot je prav lepo zmalan na velikih tablah, veljal je 280 gld., pobožni farmani, fantje in dekleta so kaj radi darove za križev pot donášali. Je še — hvala Bogu — goreče ljubezni in vere med nami, Slovenci smo še vedno vneti za sv. vero, posebno tamkej, kjer so goreči, za zveličanje duš vneti duhovni pastirji. Posebna hvala gre pri tem delu našemu gosp. župniku P. E., ker si tako goreče in neutrujeno prizadevajo za primerno olepšavo Božje hiše, in ravno tako za dušni blagor svojih faranov. Bog nam ohrani skrbnega dušnega pastirja mnogo let!

Od sv. Florijana pri Rogatci. (Zopet živ dokaz, otroke brez varha ne puščati.) V četrtek 3. aprila sta zakonska družeta z okolice sv. Ane makolske fare pustila doma troje otrok, ter se na svoje delo precej dalje od doma podala. Otroci v svoji nevednosti najdejo ožigalce, gredó v skedenj, naredijo ogenj — in v kratkem ste bili dve poslopji v plamenu. Otroci strahu ne vedó kaj početi, zbežijo v hišo, se skrijejo pod posteljo; ali v kratkem je bila tudi hiša vsa žareča; krov in strop padeta skupej in vseh troje otrok siori nesrečno smrt v ognju. Našli so le še nekatere kosčke od njih. Ostala sta zakonska brez strehe, hrane, obleke, in kar je največja zguba — brez otrok! — Kedar bodo vender ljudje spoznali, kako koristno da je, poslopja si zavarovati in otrok brez varha ne puščati doma?

L. T.

Za poduk in kratek čas.

Turki pri Radgoni.

(Dalje.)

— Dobrih pet ur trpel je prvi napad Turčinov, — a hvala Bogu, sreče niso imeli. Ahmetbeg vidé, da mu spodleti vsako, bodisi še tako silovito prizadetje svoje vojske, škriplje z zobmi ter vnovič prisega, za toliko zgubo svojih strašno se znositi nad mestom. Potem da povelje, za ta den z naskokom prenehati in si počiti. — Kristjanje pa, dasi je padel marsikteri hraber tovariš, se veselja objemajo nad prvo zmago in zapojó na glas Vsemogočniku hvalo in slavo. —

Še nekaj dni stala je mestu sovražna vojska pred vrati, ter ponovila dvakrat siloviten na-

pad. Še dosta je pretilo nevarnosti, še dosta se prestalo strahu in prelilo krvi; ali vselej so spodleteli divjeošabnega Ahmetbega nakani; in Radgončani, enkrat zmagalci, niso se umaknili ne drugo ne tretjo pot, dasi so vidili, da jim je Turčin že obzidje spodkopaval.

Gotovo bi se pri vsej hrabrosti prebivalcev mesto bilo moralo ali prej ali slej udati, ker ljuti so-vražnik ni odjenjal od napadov, ako ne bi bila prišla od druge strani še za časa pomoč.

Ta čas namreč, kar se je zamudil Ahmetbeg pred Radgono, zbirala se je hitro pri Lipnici zoper njega močna vojska. Glavar štajerske dežele bil je ono dobo vojvoda Arnešt, po svoji hrabrosti in telesni jakosti priimenovan „Železni.“ Brž ko se je Turek vzdignil bil v Bosni, počí glas po deželi o njegovih namerah. Naglo razpošlje tedaj Arnešt vitezom in drugim povelje, prihiteti urno na „lipniško“ polje. Tudi iz Kranjske, Koroške, Rakovske in celó iz Hrvaške si naprosi podpor. Ni mu dalo spati, dokler Radgone, ki je bila krajna obramba vsej deželi, pogube in propade ne otme.

Z nenavadno hitrostjo snide se zares iz omenjenih dežel lepo število hrabrih vitezev in vojakov, skupej nad 10.000 mož. Urne hrvaške konjenike pripelje grof Nikola Frankopan, korenjaške Kranjce vitez Turjaški, krepke Korošce deželni glavar Oton Ehrenfels; bil je zares cvet moške mladine iz omenjenih dežel zbran, tako da vojvodi Arneštu, prišlemu iz glavnega mesta Gradca, srce veselja in nade zaigra.

Že je prihajal iz Radgone glas za glasom: „Brž na noge, mestu pojemajo moči!“ Hitro tedaj vojvoda, za glavo viši od družih, ogleda vojsko in jej postavi načelnike, ter se napoti zoper lubeža Turka. Bil je peti den meseca vinotoka, ko jo primahajo, pevaje glasno junaške pesme, brambovcev trume mimo Cmureka blizo starih Apač. Solnce je ravno zahajalo, ko nalete na oddelek turškega konjištva. Hitro ga v beg zapodé, zadej pa zagledajo utaborjeno turško vojsko. Ogleduhi so namreč bili Ahmetbegu izdali, da se Radgoni bliža pomoč. Pustivši toraj tisoč svojih pred mestom postavi vse druge čete na apačko polje. Dasi utrujeni, bi se bili kristjani najrajše z nevernikom hitro zgrabili, ako ne bi že zemlje odevala temna noč. Postavijo torej krog in krog goste straže, drugi pa poležejo k počitku. Le skrbni vitežki vojvoda se posvetuje z načelniki vso noč, kako razpostaviti vojsko in pribojevati si zmago. —

Brž ko napoči den, že stoji vojska kristjanov v orožji in bojnem redu. Na sredini razvrstil je Arnešt goste rede svojih Štajercev in se jim postavil na čelo. Na desnem krilu, hribom nasproti, izročil je brambo krepkim Slovencem iz Koroške in Kranjske dežele; na levem krilu proti Muri pomočnim rakovskim četam. Frangipan z lahkimi hrvaškimi konjištvom pa čaka na strani,